

Рим аянды орнықтырады — Он екінші саны

Пайғамбарлықтың үш қырлы қолданылуы: Қаңыратып кетіруші жиіркеніш және ақырзаман күндеріндегі қашу туралы ескерту

Jeff Pippenger

2024-08-31

Данияр пайғамбар айтқан қаңыратып бос қалдырушы жиіркеніш — үш түрлі дәуірдегі мәсіхшілер үшін қашуға берілген белгі. Иерусалимдегі мәсіхшілер б.з. 66 жылы Рим әскерлерінің тулары Иерусалимді қоршап алғанын көргенде қашып кетті. Бесінші ғасырдың соңы мен алтыншы ғасырдың басындағы мәсіхшілер Құдайдың ғибадатханасында күнә адамының өзін Құдаймын деп жариялағанын көргенде шөл далаға қашты. 1888 жылы сенатор Блэр Америка Құрама Штаттарының Конгресіне жексенбілік заңдардың бірқатарын ұсынды. Ол заң жобалары Блэр заң жобалары деп аталды, әрі олар жексенбіні Ұлттық Құлшылық Күні ретінде айқындауға жасалған әрекет еді. Жексенбі күні құлшылық ету — аңның таңбасы, папалық биліктің таңбасы, ал Америка Құрама Штаттарының Конституциясы ұлттық дінді Америка Құрама Штаттарының азаматтары үшін сынақ ретінде күштеп енгізуге тікелей қарсы.

Дәл осы жайт қазіргі Рим ретінде Құрама Штаттарды айқындаумен байланысты қате қолданылуда ескерусіз қалдырылған. Пайғамбарлықтың үш мәрте қолданылуы оның қолданылуын реттейтін нақты ережелерге ие. Сол ережелер үшінші орындалудың пайғамбарлық сипаттарын айқындау үшін бірінші орындалудың пайғамбарлық сипаттары екінші орындалудың пайғамбарлық сипаттарымен біріктірілуге тиіс екенін көрсетеді.

Қашып кету туралы ескерту — келе жатқан қудалаудан қашып кету туралы ескерту. Мәсіх дәуірінде бұл қудалау — б.з. 70 жылы Иерусалим мен ғибадатхананың қиратылуы болды. Сол жақындап келе жатқан қудалаудың ескерту белгісі б.з. 66 жылы берілді. Бесінші ғасырдың соңы мен алтыншы ғасырдың басындағы қашып кету туралы ескерту Павел тарапынан пайғамбарлық Пергамның, яғни пұтқа табынушы Римді бейнелегеннің, безінуін тану ретінде айқындалды. Өзін Құдаймын деп жариялайтын күнә адамы ашылуы үшін, әуелі безіну болуы тиіс еді. 538 жылға таяған тарихта тежеп тұрған, немесе Павел айтқандай, “withholdeth” еткен пұтқа табынушы Рим жойылып, Пергам безінгенде, қашып кету белгісі келіп, адалдарды папалық шіркеудің қауымдастығынан бөлінуге бағыттады. Содан кейін 538 жылы Орлеан кеңесінде папалық билік жексенбілік заң қабылдап, папалық қудалаудың мың екі жүз алпыс жылы басталды.

Алғашқы екі куәгер Мәсіхтің қашу туралы ескертуінің үшінші орындалуы нақты қудалаудан бұрын болғанын айқын көрсетеді. Иерусалимнің қирауы б.з. 66 жылы Цестийдің қоршауы басталғаннан тура үш жарым жыл өткен соң келді; осының арқасында мәсіхшілер Тит қоздырған және ғибадатхана мен қаланың күйреуімен аяқталған екінші қоршаудың сұмдықтары басталмай тұрып, алдын ала қашып кете алды. 538 жылдың алдында мәсіхшілер папалық Рим шіркеуінен бөлініп, пайғамбарлық тұрғыдан шөл далаға қашты;

бұл рухани Иерусалимнің қирауын білдіреді.

Бірақ ғибадатхананың сыртындағы ауланы тыс қалдыр да, оны өлшеме; өйткені ол басқа ұлттарға берілген; әрі олар киелі қаланы қырық екі ай бойы таптайтын болады. Мен Өзімнің екі куәгеріме күш беремін, сонда олар аза киімін киіп, бір мың екі жүз алпыс күн бойы пайғамбарлық етеді. Аян 11:2, 3.

Қашу туралы ескертудің екі бейнелі көрінісінде де ескерту кудалаудан бұрын беріледі, ал кудалау, пұтқа табынушы болсын не папалық болсын, тура мағынадағы не рухани болсын, Иерусалимді таптап-жаншып жатқан Рим арқылы бейнеленеді. Жетінші күн адвентистері үшін қашу туралы ескерту 1888 жылғы Блэр заңы болды. Пұтқа табынушы Рим тарихындағы алғашқы орындалуында мәсіхшілер Иерусалимнен қашуға тиіс болды, ал папалық Римнің орындалуында мәсіхшілер шөл далаға қашты. Адвентизм үшін ескерту ауылдық жерге қашу болды.

«Қазір Құдай халқы үшін өз сүйіспеншіліктерін осы дүниеге байлап, қазыналарын дүниеде жинайтын уақыт емес. Жуық арада біз де, ертедегі шәкірттер секілді, қаңыраған әрі оңаша жерлерден пана іздеуге мәжбүр боламыз. Рим әскерлерінің Иерусалимді қоршауы яһудеялық мәсіхшілер үшін қашудың белгісі болғаны сияқты, біздің еліміздің папалық сенбіні міндеттейтін жарлық арқылы билікті өз қолына алуы біз үшін де ескерту болады. Сол кезде үлкен қалаларды тастап шығатын, ал содан кейін кішілерін де қалдырып, таулар арасындағы оңаша жерлердегі жекеленген мекендерге қоныс аударатын уақыт келеді». Testimonies, volume 5, 464.

«Ұлтымыздың папалық сенбіні мәжбүрлеп орындататын жарлықта билікті өз қолына алуы бізге ескерту болады»,— деген сөздер Марктың: «тұрмауға тиісті жерде тұрған» қаңыратып бос қалдыратын жиіркеніш туралы сөздерімен үйлесімде орындалды. 1888 жылы Америка Құрама Штаттарының Конгресі Конституцияның негізгі бір қағидасына тікелей қайшы келетін заңды қарастырып жатқан еді, және сол кезде Жетінші күн адвентистері қалалардан шығып, ауылдық жерлерге көшуге тиіс болды.

«Иерусалимнің күйреуі кезінде бірде-бір мәсіхші қаза тапқан жоқ. Мәсіх Өз шәкірттеріне алдын ала ескерту берген еді, әрі Оның сөздеріне сенгендердің бәрі уәде етілген белгіні күтіп, қырағы болды.... Олар еш кідірместен Иорданның ар жағындағы Перейя жеріндегі Пелла қаласына, қауіпсіз орынға, қашып кетті». Ұлы күрес, 30.

Қашуға қатысты ескерту белгілерінің біріншісінің пайғамбарлық сипаттары үшінші әрі соңғы орындалуды бейнелейді. Кейде сол пайғамбарлық сипаттар үшінші орындалудың өз ішінде қосарлы орындалуды туындатады. Мұның мысалы — үш Ілияс. Ілиястың Ізабел, Ахаб және Бағал пайғамбарларымен бетпе-бет келуіндегі желі, екінші Ілияс — Жақия шомылдырушының Иродия, Ирод және Саломемен бетпе-бет келуіндегі сипаттарымен ұштаса отырып, соңғы күндері — өйткені үш есе қолданылудың үшінші әрі соңғы орындалуы әрдайым соңғы күндерде болады — Ілияс пен Жақия Құдай халқының екі санатын бейнелейтінін анықтайды. Ілияс бейнелейтін бір санат өлмейді, ал Жақия бейнелейтін екінші санат өледі. Бұл екі санат Аян кітабының жетінші тарауында да

өкілденген: өлмейтін жүз қырық төрт мың және өлетін ұлы жамағат.

Үш Бабылдың әрқайсысында пайғамбарлық хабардың ұқсас бір қыры мынау: бірінші Бабыл Нимрод арқылы бейнеленеді, ал екінші Бабыл оның алғашқы және соңғы патшалары — Набуходоносор мен Белшазар арқылы бейнеленеді. Набуходоносор Бабылдағы құтқарылатындарды, ал Белшазар Бабылдағы жойылатындарды білдіреді.

Соңғы күндері Киелі кітап пайғамбарлығының нысаны болып табылатын екі жексенбілік заң бар. Біріншісі — Америка Құрама Штаттарында жуық арада енгізілетін жексенбілік заң, ал екіншісі — бүкіл әлемге күштеп таңылатын жексенбілік заң. Бұл екі жексенбілік заң пұтқа табынушы Римнің жексенбілік заңымен ишараланған еді: 321 жылы Константин алғашқы жексенбілік заңды күшіне енгізді, ал содан кейін 538 жылы папалық Римнің жексенбілік заңы келді. Пұтқа табынушы Рим — Америка Құрама Штаттарын алдын ала бейнелейтін бірнеше пайғамбарлық типтердің бірі, ал 321 жылғы жексенбілік заң Америка Құрама Штаттарында жуық арада енгізілетін жексенбілік заңның типі болып табылады. 538 жылғы папалық жексенбілік заң бүкіл әлемге күштеп орындалатын жексенбілік заңның типі болып табылады. Даниялдың он бірінші тарауындағы қарақшылар Америка Құрама Штаттарының типі болып табылады деген қате көзқарас Америка Құрама Штаттарында жуық арада енгізілетін жексенбілік заңды дәлел ретінде пайдалануға тырысып, Америка Құрама Штаттарындағы жексенбілік заң Америка Құрама Штаттарының қазіргі Рим екенін дәлелдейді деп мәлімдейді де, айдаһардың, аңның және жалған пайғамбардың үштік одағы арқылы дүниежүзіндегі әрбір ұлтқа күштеп таңылатын тағы бір жексенбілік заңның бар екенін елемейді.

Егер Америка Құрама Штаттарындағы жексенбілік заң Америка Құрама Штаттарын Қазіргі Рим ретінде айқындайтын болса, онда бүкіләлемдік жексенбілік заң нені айқындайды? Үш Рим Қазіргі Римнің үшқұрамды бола отырып, екі бөлек жексенбілік заңды жүзеге асыратынын айқындайды. Біріншісі — Америка Құрама Штаттарында, ол 321 жылғы Константиннің жексенбілік заңы арқылы бейнеленген; ал екіншісі — 538 жылғы папалық жексенбілік заң арқылы бейнеленгендей, бүкіл әлемге қатысты. Америка Құрама Штаттарындағы жексенбілік заңды пайғамбарлықтың үштік қолданылуы тұрғысынан пайдаланып, жексенбілік заң Қазіргі Римнің кім екенін дәлелдейді деп мәлімдеу — пұтқа табынушы және папалық Рим белгілеп берген пайғамбарлық сипаттарды елемей болып табылады. Соңғы күндері екі бөлек жексенбілік заң бар, әрі олардың ешқайсысы да халықты тонаушылардың Америка Құрама Штаттары екенін айқындайтын дәлел емес. Пұтқа табынушы және папалық Римнің куәлігі, қазір болып жатқандай, жеке түсіндірмені қолдау үшін бұрмаланғанда, бұл өздерінің жеке түсіндірмесін қорғауға ұмтылатындардың үлгі мен қарсыүлгіні түсінбейтінін көрсетеді.

Пұтқа табынушы Рим — Америка Құрама Штаттарының типі, ал папалық Рим қазіргі Римнің бейнесі болып табылады. Пайғамбарлықтың үштік қолданылуын осылайша қате қолданумен және үйретіліп жатқан нәрсе «тип пен антитип» аясында беріліп отыр деген тұжырыммен қатар, пайғамбарлықтың үштік қолданылуы аясында бейнеленгендей «кирау келтіретін жиіркенішті» анықтаудағы өзге бір жаңсақтық та бар.

Б.з. 66 жылдан 70 жылға дейін Иерусалимге екі римдік қолбасшы шабуыл жасады. Екі қолбасшы да — Цестий мен Тит — қоршаудан бастады, бірақ қоршауды қысқа мерзімге тоқтатып, сол арқылы мәсіхшілерге қашып құтылуға иләһи қамқорлықпен мүмкіндік бергені тек біреуі ғана болды. Мәсіхшілер қашу туралы ескертуді дәл Цестийдің тұсындағы алғашқы қоршауда таныды. Б.з. 70 жылы Тит Иерусалимге қарсы соғысты жалғастыру үшін келгенде, ол қоршаудан бастады да, Иерусалим мен ғибадатхана күйретілгенге дейін оны тоқтатпады. Исаның ескертуінде екі кезең бар. Біріншісі — қашуға берілген белгі, ал содан кейін — қудалау. Осы ескертудің V және VI ғасырлардағы орындалуында мәсіхшілер 538 жылға дейін азғындалған Рим шіркеуінен бөлініп шықты, содан кейін қудалау басталды.

Пауыл ежелгі Израилдің бүкіл жазылып қалдырылған тарихы соңғы күндерде өмір сүретіндер үшін жазылғанын өте айқын білдіреді, әрі бұл шындықты классикалық түрде баяндаған жерінде «үлгілер» деген мағынадағы грекше “*typos*” сөзі «өнеге» деп аударылғанымен, сол тарихтардың барлығы бейнелер болғанын да анық көрсетеді.

Осының бәрі оларға өнеге ретінде болды; әрі дүниенің ақырғы дәуірлері жеткен бізге ескерту болсын деп жазылды. 1 Қорынттықтарға 10:11.

Пауыл осы ақиқаттың мәнмәтінін белгілеу үшін қолданатын оныншы тараудағы тарихтар ежелгі Израилдің әділдікпен әрекет еткенінің тарихы емес еді.

Бірақ олардың көпшілігіне Құдай разы болған жоқ, өйткені олар шөл далада қырылып қалды. Ал бұл нәрселер бізге үлгі болды, біз де олардың құмартқанындай зұлым нәрселерге құмар болмауымыз үшін. Сондай-ақ олардың кейбіреулері сияқты пұтқа табынушылар болмаңдар; жазылғандай: «Халық ішіп-жеуге отырды да, сауық құру үшін орындарынан тұрды». Сондай-ақ олардың кейбіреулері азғындық жасағанындай, біз де азғындық жасамайық; сөйтіп, бір күнде олардың жиырма үш мыңы қырылды. Сондай-ақ олардың кейбіреулері Мәсіхті сынағанындай, біз де Мәсіхті сынамайық; сол үшін олар жыландардан қырылды. 1 Қорынттықтарға 10:5–9.

Қасиетті тарих — Құдай халқының әділдігі мен әділетсіздігінің екеуінің де жазбасы, бірақ қай жазба болса да, ол соңғы күндері өмір сүріп жатқан Құдай халқы үшін бәрібір бір бейне болып қала береді. 1888 жылғы Миннеаполистегі бүліктің тарихы — адвентистік тарихшылар не айтса да, әділетсіздіктің жазбасы. Бұл бүлік соншалықты терең болды, сондықтан Эллен Уайт жиналыстан кетуге бел буды; ол тек бір періште оған қалып, Мұсаның тарихындағы Қорах, Датан және Абирамның бүлігіне параллель болған осы бүлікті тіркеу оның жауапкершілігі екенін айтқандықтан ғана қалды. Сол жиналыста Аян кітабының он сегізінші тарауындағы құдіретті періште төмен түсті, бірақ Ол әкелген хабар қабылданбады.

Сол тарих 2001 жылғы 11 қыркүйекті, яғни Нью-Йорк қаласының ұлы ғимараттары құлатылған уақытты бейнелік түрде алдын ала көрсетті. Сол тарихқа Сенатор Блэр енгізуге тиіс болған жексенбілік заң туралы алғашқы заң жобасы да кірді. Оның жексенбіні Ұлттық Құлшылық Күні ретінде міндеттеп енгізуге жасаған әрекеттері сәтсіз аяқталды, бірақ бұл соңғы күндерді бейнелік түрде алдын ала көрсеткен қасиетті тарихтың бір бөлігі болды.

Сенатор Блэрдің заң жобасы қалалардан қашу туралы ескерту болды. Уайт ханым 1888 жылға дейін қалалардың сыртында өмір сүрудің қажеттілігі туралы айтқанда, болашақ шақта сөйледі. Ол Құдай халқы ауылдық жерлерге көшуге тиіс болатын жуық болашақтағы уақытты нұсқады. 1888 жылдан кейін Уайт ханымның ауылдық жерде өмір сүрудің қажеттілігіне қатысты барлық сілтемелері оның кеңесін ауылдық жерде болу уақыты әлдеқашан жеткен деген мәнмәтінде берді. 1888 жылғы Блэр заңы, Лұқа айтқандай, болуға тиіс емес жерде тұрған жексенбіні міндеттеп сақтатудың белгісі болды. Жексенбіні міндеттеп сақтау Америка Құрама Штаттарының Конгресіне енгізілмеуге тиіс еді, өйткені бұл Конституцияның негізгі бір қағидасын теріске шығару болатын.

1888 жылдың тарихы 2001 жылғы 11 қыркүйекте басталған пайғамбарлық тарихтың бейнесі болуы үшін жазылып қалдырылды. 1888 жылғы Блэр заңы 2001 жылғы Patriot Act-тің бейнесі болды. Ол аңның таңбасының іс жүзінде күшіне енгізілуінің алдында болған ескерту еді. Мәсіхке еріп жүрген ешкім 2001 жылғы 11 қыркүйектен кейін қалада тұрмауы керек. Бұл Құдай халқына қашып кетуді нұсқаған пайғамбарлық қоршау еді. Соңғы күндердің пайғамбарлық үлгісінің тақырыбы болып табылатын, пұтқа табынушы Рим мен папалық Римнің жексенбілік заңдары арқылы бейнеленген екі жексенбілік заң бар болғаны сияқты, сол екі жексенбілік заңның екеуінің де алдында қашып кету туралы ескерту беріледі.

Өздерін Жетінші күн адвентистеріміз деп жариялайтындар үшін Патриоттық акт жақындап келе жатқан жексенбілік заңның алдында қалалардан ауылдық жерлерге қашудың белгісі ретінде пайғамбарлық тұрғыдан танылуға тиіс еді. Сол жексенбілік заңның өзі әлі де Бабылда жүрген Құдайдың өзге отары үшін әрбір ұлтқа енгізілмек жексенбілік мәжбүрлеудің алдында Бабылдан қашып шығудың белгісі болды.

«Діни еркіндік елі — Америка — ар-ожданға зорлық жасап, адамдарды жалған сенбіні құрметтеуге мәжбүрлеуде папалықпен біріккен кезде, жер шарындағы әрбір елдің халқы оның үлгісіне еруге жетеленетін болады». Testimonies, volume 6, 18.

Үш Ілиястың үш мәрте қолданылуы соңғы күндері Құдай халқының екі тобы бар екенін қалай айқындаса, Римнің үш мәрте қолданылуы да жексенбілік заңдардың екі бөлек түрі бар екенін солай анықтайды. Америка Құрама Штаттарын «халқыңның қарақшылары» деп санағысы келетіндер, сондықтан Америка Құрама Штаттарының пайғамбарлық рөлі көріністі орнықтырады деп тұжырымдайтындар, Америка Құрама Штаттарында жуық арада келетін жексенбілік заң Мәсіх Өз халқы алда келе жатқан қудалаудан қашуы үшін ескерту ретінде көрсеткен қаңыратып бос қалдыратын жиіркеніш деп ұсынады. Олар қашуға арналған ескерту белгісі болып табылатын қоршау мен жексенбілік заңның нақты орындалуы басталып, соңғы күндердің қудалауын туындататын уақытты білдіретін екінші қоршаудың арасындағы айырмашылықты ажырата алмайды. Олар екі куәгер негізінде орнықтырылған, соңғы күндерде пайғамбарлықты орындайтын екі бөлек жексенбілік заң болуы тиіс деген айырмашылықты қарастырмайды. Осылайша, олар Америка Құрама Штаттарында жуық арада келетін жексенбілік заңды Даниял пайғамбар айтқан, қаңыратып бос қалдыратын жиіркеніш ретінде бейнеленген ескерту деп дәлелдейді; және ол расында да

солай, бірақ олардың анықтамасындағыдай емес.

Америка Құрама Штаттарындағы жексенбілік заң — әлі де Бабылда жүрген Құдайдың өзге отарына оның қауымдастығынан қашып шығу туралы ескерту. Сондықтан бұл — барлық халықтарға күштеп таңылатын алдағы жексенбілік заң туралы ескерту.

«Шетел халықтары Америка Құрама Штаттарының үлгісіне еретін болады. Ол алда бастама көтергенімен, дәл сол дағдарыс біздің халқымыздың басына дүниенің барлық бөліктерінде де келеді». Testimonies, 6-том, 395.

Олардың тұжырымы бойынша, Құрама Штаттардағы жексенбілік заң Құрама Штаттарды пайғамбарлық көріністі орнықтыратын нышан ретінде айқындайды, бірақ Мәсіхтің қашуға қатысты берген ескертуінің мәнмәтінінде сол жексенбілік заң он бірінші сағаттың қызметкерлеріне Бабылдан қашуға берілген дүниежүзілік ескертуді білдіреді.

Уайт қарындас қашу туралы ескертуді айтқанда, ол бүкіл әлемді қамтып алатын жексенбілік заң мәселесіне назар аударады. Сол қозғалыс Америка Құрама Штаттарындағы жексенбілік заңнан басталады. Ол Америка Құрама Штаттарындағы жексенбілік заңның келер қудалаудың ескертуі екенін айқындайды.

«Құдай заңын бұза отырып, папалық институтты күшіне енгізетін жарлық арқылы біздің ұлтымыз өзін әділдіктен толықтай ажыратады. Протестантизм шығанақтың ар жағына қолын созып, римдік биліктің қолынан ұстағанда, тұңғықтың үстінен асып өтіп, спиритизммен қол алысқанда, осы үштік одақтың ықпалымен еліміз өзінің Конституциясының протестанттық әрі республикалық үкімет ретіндегі әрбір қағидатын теріске шығарып, папалық жалғандықтар мен адасулардың таралуына жағдай жасағанда, сонда біз Шайтанның ғажайып әрекетінің уақыты келгенін және ақырдың жақын екенін біле аламыз.»

«Рим әскерлерінің жақындап келуі Иерусалимнің таяп қалған қирауының шәкірттер үшін белгісі болғаны сияқты, осы діннен безушілік те біз үшін Құдайдың төзімділігінің шегіне жеткенінің, халқымыздың заңсыздығының өлшемі толғанының және рақым періштесінің енді қайта оралмастай болып ұшып кеткелі тұрғанының белгісі болуы мүмкін. Сонда Құдай халқы пайғамбарлар Жақыптың қайғы-қасірет заманы деп сипаттаған азап пен күйзеліс көріністерінің ішіне түседі. Сенімді, қудаланған жандардың зарлары көкке көтеріледі. Әбілдің қаны жерден зарлағаны сияқты, шейіттердің қабірлерінен, теңіздің молаларынан, тау үңгірлерінен, монастырьлардың қабірханаларынан да Құдайға жалбарынған дауыстар көтеріледі: “Уа, Ием, қасиетті әрі шынайы, жер бетінде тұратындардан біздің қанымыз үшін қашанға дейін үкім шығарып, кек алмайсың?”» Testimonies, 5-том, 451.

Уайт қарындас Америка Құрама Штаттарындағы жексенбілік заңды көрсетіп отыр және оны Америка Құрама Штаттары үшін сынақ мерзімінің аяқталғанының «белгісі» ретінде айқындайды. Алайда дүниенің өзге халықтарындағы Құдай халқы да сол сынақпен бетпе-бет келуге тиіс. Америка Құрама Штаттарындағы жексенбілік заңнан Михаил орнынан тұрып, адамзатқа берілген сынақ мерзімі жабылғанға дейін белгілі бір уақыт кезеңі

бар. Ол жабылған кезде, «рақым періштесі ұшып кетеді.»